

2. VÝCHOVA SPOTŘEBITELE – EKOLOGICKY ŠETRNÉ POTRAVINY

Podle jakých faktorů můžeme usuzovat, že daný výrobek představuje „ekologickou zátěž“ pro životní prostředí?

- DOPRAVA: z čím větší dálky je výrobek dopraven, tím větší ekologickou stopu představuje (tu určuje mj. energie potřebná na přepravu).

- OBAL: Obecně platí pravidlo: žádný obal, dobrý obal. Ekologicky šetrný spotřebitel upřednostňuje recyklované obaly (např. recyklovaný papír), dobře recyklovatelné obaly (např. vratné láhve), vyhýbá se plastům, ale když není zbytí, upřednostňuje šetrný plast před méně šetrným plastem (PET, PE, PP před PVC a PS)

- POTRAVINOVÁ ADITIVA: Mohou představovat hrozbu spíše zdravotní než ekologickou. Potravinová aditiva (lidově často nazývaná „éčka“) mají nejrůznější funkce. Jsou to například dochucovadla, zhušťovadla, konzervanty, antioxidanty, regulátory kyselosti, barviva atd. Některá aditiva jsou zcela bezpečná (např. E 100 – žluté barvivo kurkumin; E 120 – červené barvivo karmín), některá barviva mohou být při nadměrném užívání zdraví škodlivá (např. E 220 – konzervant oxid siřičitý, E 223 - konzervant disulfid draselný, E 621 – zvýrazňovač chuti glutamát sodný).

Bohužel bez záruky spolehlivosti údajů uvádím některé webové stránky, kde je o aditivech více:

<http://www.ekoserver.cz/index.php/write/clanek/30/>

http://www.coop.cz/magazin/2_2002/ecka.html

<http://ecka.xf.cz/>

- PRODUKTY EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ: Představují alternativu k tzv. intenzivnímu zemědělství, které zásadně zatěžuje životní prostředí (zejména: nadměrné používání pesticidů¹ a herbicidů², monokultury, eroze, krutost a bezcitnost v přístupu k živočichům ve velkochovech, atd.). Certifikované *Produkty ekologického zemědělství* jsou zpracovány podle zákona o ekologickém zemědělství č. 242/2000 Sb a Nařízení rady EHS č. 2092/91.

Produkty ekologického zemědělství zakazují:

- používat hormony
- minerální hnojiva
- geneticky modifikované organismy
- škodlivé pesticidy

Zvířata v ekologickém zemědělství:

- nesmí být chována ve velkochovech
- musí mít dostatek prostoru
- musí mít přirozenou potravu

Dozor nad dodržováním přísných požadavků legislativy vykonává Ministerstvo zemědělství ČR (organizace KEZ, o. p. s Kontrola ekologického zemědělství obecně prospěšná společnost).

1 Chemický prostředek proti živočišným škůdcům

2 Chemický prostředek na hubení plevelu

Logo produktů ekologického zemědělství v ČR (tzv. Zebra):

Loga produktů ekologického zemědělství pro anglosaský svět:

Další informace najdete na webových stránkách:

<http://www.ekospotrebitel.cz/>

<http://www.biospotrebitel.cz/>

<http://www.svetnakupnimkosiku.cz/odpovedne-nakupy/bio-vyroby/>

POTRAVINY GMO: Geneticky modifikované organismy. Komerčně se využívají právě v zemědělství. Potřebných vlastností organismu se dosahuje uměle vyvolanými změnami v genech organismu. Ekologické nebezpečí představuje zejména možnost křížení s příbuznými druhy a vytvoření tzv. superplevele, který ohrozí diversitu ekosystému. Zdravotní hrozbu mohou představovat alergeny v organismech, ve kterých se přirozeně nevyskytují. Často se upozorňuje na morální problém – jestli je etické vyrobit organismus, který by přirozeně nikdy nemohl vzniknout. Odborníci mezi zastánci a odpůrci GMO potravin vedou vášnivé spory. GMO potraviny jsou obvyklé v USA a v Číně. V Evropě jsou výrazně méně populární.

Tradiční odpůrce proti GMO potravinám představuje organizace GREENPEACE:

<http://www.greenpeace.cz/gmo/>

Další zajímavé informace naleznete na stránkách:

<http://www.ekospotrebitel.cz/>